

треба имати у виду смисао законског прописа о овом кривичном делу, као и општу тенденцију кривичноправне заштите стоке због њене важности у пољопривреди и иначе. Формално је тумачење да „више ситне стоке” увек значи и два комада такве стоке, на основу самог упоређења израза употребљеног код кривичног дела крађе крупне стоке. Крађа ситне стоке је само онда тешка крађа кад одговара оном шта је законодавац желео одређивањем овог кривичног дела. Притом не игра улогу само број, већ и врста ове, старост, њена евентуална важност за приплод, итд. Али у сваком случају израз „више” овде значи више од два.

Најзад треба имати у виду и ово. При тумачењу појединих израза у закону увек треба поћи од оног што они уствари и језички значе. Само изузетно њима се може дати неко друго значење, уже или шире, ако дођемо до закључка да је то нужно с обзиром на остале правила о тумачењу извесног израза, па макар и прелазећи, а такође и правила о тумачењу која у конкретном случају изискују овакво, уже или шире, изузетно тумачење извесног израза, па макар и прелазећи преко нормалног језичког значења употребљеног израза. На основу горњих излагања мислимо да јасно проилази да је то управо случај и са изразом „више” онако како се он употребљава на разним местима у Кривичном законнику.

Др. Јанко Ђ. Таховић

ОДМЕРАВАЊЕ КАЗНЕ СТРОГОГ ЗАТВОРА МАЛОЛЕТНИКУ ЗА ДЕЛА У СТИЦАЈУ ПРЕКО МАКСИМУМА ПРЕДВИЂЕНИХ У ЧЛ. 72 КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

Окривљени је пресудом окружног суда оглашен кривим за већи број кривичних дела крађе и тешке крађе, па му је за сва ова кривична дела у стицају изречена једна казна од шеснаест година строгог затвора.

Против ове пресуде окривљени је изјавио жалбу истичући у истој поред осталог и то, да је он кривична дела у питању извршио као малолетник, те да му се с обзиром на чл. 72 Кривичног законика није могла изрећи казна од шеснаест година строгог затвора.

Врховни суд народне републике потврдио је пресуду окружног суда и у погледу одлуке о казни. Врховни суд је стао на становиште да је одлука првостепеног суда о висини казне правилна а наводи жалбе у односу на одмеравање казне неосновани, са разлога што сматра да се пропис чл. 72 Кривичног законика о ограничењима висине казне строгог затвора за малолетнике, односи само на случајеве када је малолетник учинио једно кривично дело а не и на случајеве стицаја више кривичних дела, када се имају применити општа правила из чл. 46 и 47 Кривичног законика о одмеравању казне за кри-

вична дела у стицају, без обзира на то што је у питању малолетник.

Ово своје становиште врховни суд поткрепљује и тиме што се у чл. 66 Кривичног законика у коме се наводи које се казне не могу изрећи малолетнику, наводе само смртна казна, казна ограничења грађанских права и казна трајне забране бављења одређеним занимањем, а не и казна строгог затвора у трајању дужем од петнаест односно десет година.

(Пресуда Врховног суда НР Србије бр. КЖ — 1654/52 од 24 септембра 1952).

Горе изложено становиште Окружног суда и Врховног суда народне републике у погледу изрицања казне строгог затвора малолетницима за кривична дела у стицају противно је духу нашег Кривичног законика и ставу који он заузима према малолетницима. Наш Кривични законик, као и сви савремени кривични законици, прави разлику у одмеравању казне према томе да ли је у питању малолетник или одрастао учинилац, те за малолетнике поставља посебна правила за одмеравање казне, при чему настоји да се кажњавање малолетника што је могуће више ограничи. Доследно томе Кривични законик за млађе малолетнике предвиђа кажњивост само изузетно и то само у случају када су у питању најтежа кривична дела, док и у погледу старијих малолетника, који се иначе кажњавају, допушта год лакших кривичних дела могућност замене казне васпитно поправним мерама. Исто тако Кривични законик прописује, да се према малолетницима не могу применити смртна казна, казна ограничења грађанских права и казна трајне забране бављења одређеним занимањем, док у погледу примене казне строгог затвора поставља посебна ограничења, према којима се за дело за које закон предвиђа смртну казну старијем малолетнику не може изрећи строжија казна од петнаест а млађем малолетнику од десет година строгог затвора, а за дело за које закон предвиђа казну строгог затвора већу од десет година ова казна за старијег малолетника не може износити више од десет година односно за млађег малолетника више од осам година.

Очигледно је, да Кривични законик иде за тим да примену казне строгог затвора према малолетницима ограничи на једну мању меру, налазећи да је примена ове казне у висини њеног општег законског максимума према малолетним кривцима престрога, неправична и нецелисходна, чак и у случајевима када је у питању тако тешко кривично дело да се за њега иначе може изрећи смртна казна. Основни разлог за ово померање општег максимума казне строгог затвора кад су у питању малолетници лежи у томе, што Законик сасвим оправдано полази од становишта да се поправљање малолетног учиниоца и васпитни утицај на њега брже врши него у случају кад је учинилац пунолетан.

Становиште да се при одмеравању казне малолетнику за више кривичних дела у стицају могу прећи границе висине казне строгог затвора предвиђене у чл. 72 ст. 2 и 3 Кривичног законика не може се прихватити, јер би то претстављало кршење начелног става који наш Кривични законик заузима у погледу кажњавања малолетника. Ако би се ово становиште прихватило, то би значило да се према малолетнику (чак и млађем) може изрећи казна од двадесет година строгог затвора, из чега би произилазило да кад је у питању стицај кривичних дела, малолетство не утиче на ограничење максималне висине казне строгог затвора. Такво становиште међутим не произилази из Кривичног законика. Насупрот томе, Законик чак и у случајевима најтежих кривичних дела ограничава казну строгог затвора за малолетнике на петнаест односно десет година, док у односу на млађе малолетнике чак и у овим случајевима предвиђа могућност замене казне васпитно-поправним мерама (чл. 68 ст. 2 Кривичног законика).

Овакво становиште водило би у појединим случајевима и нелогичним решењима, тако да би се, на пример, старијем малолетнику за две крађе извршене за време пожара или поплаве или на дрзак начин могла изрећи казна од двадесет година строгог затвора, док за најтеже дело против народа и државе или најтежи облик убиства не би могао бити кажњен више од петнаест година строгог затвора. Приговор да у стицају може бити и велики број кривичних дела, те да у том случају задржавање на максимуму од петнаест, односно десет година претставља ограничење које изречену казну у том случају чини несразмерном и благом, не би био оправдан, јер би се исти могао истаћи и за ограничење висине казне за дела у стицају општим законским максимумом односне врсте казне, што Законик ипак чини из познатих и опште прихваћених разлога.

Исто тако неприхватљив је и аргуменат да Кривични законик у чл. 66, у коме наводи које се казне не могу изрећи малолетнику, не наводи никаква ограничења у погледу изрицања казне строгог затвора, јер се у овом пропису наводе само оне казне које се уопште не могу изрећи малолетнику, што није случај са казном строгог затвора чије се одмеравање за малолетнике посебно регулише одредбама чл. 72 Кривичног законика.

Не стоји ни основни аргуменат горњег становишта да Кривични законик у чл. 72 одређујући максимум казне строгог затвора за малолетнике употребљава израз „за дело“ из чега би требало закључити да се одредбе овог члана могу применити само у случају кад је у питању једно кривично дело а не и више кривичних дела у стицају. Кривични законик уствари употребљава овај израз зато што хоће општи максимум казне строгог затвора за малолетнике да одреди друкчије када је у питању кривично дело за које се може

изрећи смртна казна, а друкчије за остала кривична дела. Међутим, мисао законодавца је јасна: казна строгог затвора за малолетнике не сме прећи границу од петнаест, односно десет година, чак ни у случајевима када је у питању кривично дело за које се иначе може изрећи и смртна казна, те се ови износи, односно износи од десет и осам година када су у питању остала кривична дела, имају сматрати као општи законски максимум казне строгог затвора ако се ова казна изриче малолетнику.

С обзиром на напред изложено, мора се прихватити гледиште, да приликом одмеравања казне малолетника за више кривичних дела у стицају, суд мора — примењујући чл. 46 Кривичног законика — одмерити казну строгог затвора тако да она не пређе највећу законску меру те врсте казне, која је — када су у питању малолетници — одређена чл. 72 Кривичног законика, јер овај пропис као специјални отступа у овом случају од одредбе чл. 28 Кривичног законика у погледу општег законског максимума казне строгог затвора.

Мирослав Ђ. Ђорђевић